

ВИХОВНИЙ АСПЕКТ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ, ЙОГО МЕТА І ЗАВДАННЯ, ЗАКОНОМІРНОСТІ І МЕТОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ

У статті розкрито особливості виховних аспектів в організації екскурсійних послуг сучасної туристичної індустрії. Подано аналіз і характеристику використання головних виховних систем у екскурсійній діяльності та ключових понять, а саме: мета виховання, виховні системи, принципи виховання, ідеали, закони та закономірності виховного процесу під час організації екскурсійних послуг, і методів реалізації цієї діяльності.

Ключові слова: організація екскурсійних послуг, екскурсійна діяльність, екскурсовод, екскурсанти, туристична індустрія, мета виховання, виховні системи, принципи виховання, ідеали, закони та закономірності виховного процесу, методи виховання.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Екскурсійні послуги – це такий організований процес, де взаємодіють між собою два головні суб'єкти – екскурсовод та екскурсанти і у якому завжди присутнім є виховний аспект. Для визначення мети і завдань, закономірностей і методів реалізації цієї діяльності, необхідно проаналізувати ці ключові поняття, а саме: мету виховання, виховні системи, принципи виховання, ідеали, закони та закономірності виховного процесу під час організації екскурсійних послуг.

Формулювання цілей статті. Для цього необхідно звернутися до провідних законів, із якими історія і практика виховного процесу стикається постійно. Це допоможе при визначенні оптимального співвідношення реальності із тим станом, до якого необхідно прагнути, а також уточнити співвідношення понять реального та ідеального. Остання категорія досить часто обговорюється у педагогічній і психологічній науці та практиці, вона змістовно та етимологічно пов'язана із поняттями "ідея", "ідеал", "іделогема", "ейдос" (від гр. - вигляд, образ). Зміст ідеальних уявлень розкривається під час характеристики екскурсоводом екскурсійних об'єктів, застосовуючи при цьому різні методичні прийоми показу і розповіді.

Виховний аспект в організації екскурсійних послуг можна реалізувати тільки при правдивій оцінці реальності, відповідного рівня навченості та вихованості як екскурсовода так і екскурсантів, умов, в яких формувалася суспільна свідомість кожної конкретної людини. Також при цьому не слід забувати, що такий процес за своєю суттю покликаний працювати на майбутнє, спрямоване у завтрашній день.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи дослідження науковців у цьому напрямку потрібно згадати виховні системи, які спрямовані на задоволення потреб людини, а саме Вальдорфська система, система М. Монтессорі, гуманістична система К. Роджерса, спрямована на самоактуалізацію та самореалі-

зацію вихованця, а також педагогічну систему В.О.Сухомлинського. Важливим є дослідження законів виховання, оскільки кожен із них має і пояснювальну, і прогностичну функції. Закони виховання дають можливість з'ясувати сутність виховного процесу, відобразити його об'єктивні, внутрішні та відносно стійкі зв'язки. У роботах А.М.Алексюка, Ю.К.Бабанського, С.У.Гончаренка, І.Ф.Харламова, М.Д.Ярмаченка та інших науковців сформульована значна кількість педагогічних законів. Дослідники із різними підходами визначають ці закони, що свідчить про одне: на сьогодні ще завчасно говорити про сувору систему законів виховання, а тому проаналізуємо зміст лише тих законів, які безпосередньо стосуються виховних аспектів в організації екскурсійних послуг. Також потрібно згадати і про загальні принципи виховання. Наприклад, академік С. У. Гончаренко виділяє такі: "суспільна спрямованість виховання; виховання особистості в діяльності та спілкуванні; стимулювання внутрішньої активності особистості; принцип гуманізму в поєднанні з високою вимогливістю; оптимістичне прогнозування; опора на позитивні якості особистості; урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, виховання в колективі; єдність і погодженість вимог, зусиль і дій школи, родини й громадськості; принципи національного виховання; виховання у громадянському, національному дусі; гуманізм, демократизм, природовідповідність; діяльно-особистісний підхід; єдності родинного і шкільного виховання; наступність, спадкоємність поколінь" [7, С. 35]. Над цією проблематикою також працювали такі науковці як В.М.Галузинський і М.Б.Євтух, дослідник Підласий І.П., і Волкова Н.П. та інші.

Виклад основного матеріалу. Кожен екскурсовод, опановуючи "таємниці" професії, підвищуючи свою кваліфікацію, удосконалюючи професійну майстерність, всю роботу веде на основі екскурсійної методики. Він повинен розглядати методику відносно своєї діяльності

як сукупність певних засобів, прийомів, які забезпечують найбільшу ефективність у повідомленні інформації до аудиторії і є найбільш надійним шляхом досягнення поставленої мети.

Мета виховання під час організації екскурсійних послуг – це наперед визначені результати у формуванні у екскурсанта очікуваного образу завдяки його психологічним особливостям та уяві, а також розвитку і постійного вдосконалення та самовдосконалення особистості екскурсовода, що досягається у процесі виховання і навчання. Особливо важливим у цьому процесі досягнення мети виховання є її об'єктивність, яка визначає спосіб і особливості діяльності екскурсовода та екскурсантів. Потрібно завжди пам'ятати, що мета виховання і засоби її досягнення відрізняють одну виховну систему від іншої. Тому у цьому процесі можна використовувати такі виховні системи:

- найпоширеніша на території пострадянських країн виховна система, де екскурсовод відіграє авторитарну роль, визначаючи перелік об'єктів на екскурсійному маршруті і інформацію про них без врахування побажань екскурсанта. Найчастіше ця система використовується також у тематичних і навчальних екскурсіях, де переслідується мета розкриття конкретної теми і використання екскурсійних об'єктів для опанування теоретичного матеріалу або його закріплення. Мають місце і зловживання даною системою виховання. Таке, як правило, спостерігається у непрофесійних і недосвідчених екскурсоводів, які володіють дуже обмеженою кількістю інформації і не про всі екскурсійні об'єкти, які цікавлять туристів, а також, на жаль, у досвідчених, із великим стажем роботи екскурсоводів, які вважають, що вони краще знають що, коли і в якій кількості показати і розповісти екскурсантам, ігноруючи їхні побажання або навмисно не інформують про можливість відвідування ними не менш цікавих місць чи об'єктів у регіоні перебування;

- однак, все більшого поширення набувають системи виховання, пріоритетом у яких є задоволення потреб екскурсанта, у яких можна використовувати теоретичні напрацювання Вальдорфської системи та системи М. Монтесорі. Для розвитку екскурсійної діяльності це має тільки позитивні моменти і дає можливість формувати нові, цікаві для відвідувачів екскурсійні маршрути, а також спонукають екскурсоводів розширювати свої знання про все нові об'єкти, вдосконалювати свою професійну майстерність;

- важливою і найактуальнішою системою виховання у наш час є гуманістична система, спрямована на самоактуалізацію та самореалізацію суб'єктів екскурсійної діяльності, у якій ми можемо використовувати також теоретичні напрацювання гуманістичної системи К. Роджерса. Гуманізм є могутнім чинником гармонізації не тільки суспільного буття, а й гармонізації відносин людини із довкіллям. Переважна більшість екскурсантів, обираючи місце чи маршрут подорожі керується такими мотивами: познайомитися із культурою і звичаями інших народів і країн, побачити їхні історичні пам'ятки, доторкнутися до ціннісного світу інших людей. У цих світоглядом, пізнавальному, інформаційному аспектах організації екскурсійних послуг і полягає її гуманістична сутність. Засобами, що властиві саме такій діяльності як екскурсії, ознайомлення із визначними пам'ятками, перебування у сім'ях, зустрічі за інтересами, професійні знайомства (соціальний туризм), відвідування святих місць і т. і., подорожі сприяють розвитку самосвідомості особистості, дозволяють їй краще зрозуміти світ, усвідомити власну життєву позицію щодо соціальних подій і поведінки людей, свідком яких вона є. Особливо важливо це для правильної оцінки конфліктних явищ, на які так багатий наш час.

Метою виховних аспектів в організації екскурсійних послуг є формування гармонійно розвиненої та суспільно активної особистості із науковим світоглядом, високим духовним потенціалом, що бажає і вміє працювати на благо себе та суспільства. Основні цілі такого виховання визначені у міжнародно-правових актах із регулювання туристичної діяльності, зокрема: Кодексом туриста, Хартією туризму, Глобальним етичним кодексом туризму.

Виховання під час екскурсійної діяльності є складовою туристичного виховання та вирішує проблему активізації діяльності громадян щодо взаєморозуміння та поваги між народами і суспільствами. Туристичне виховання виконує подвійне завдання: всебічно розвиває туриста та формує колективістське мислення громадян.

Мету розуміють як образ певного передбачуваного результату, що досягається за певний час. Атрибутом мети є певне спонукання, вольове ставлення суб'єкта до очікуваного результату, його бажання, устремління реалізувати мету. Мета екскурсійної діяльності завжди звернена у майбутнє. Кінцева мета - це самоціль усієї діяльності. Кінцева мета не є кін-

цевою у буквальному розумінні слова. Її реалізація, досягнення ведуть до постановки нових цілей. Таким чином, мета й ідеал виховання знаходяться у діалектичному зв'язку, взаємообумовлені.

Щодо екскурсійної діяльності, то її кінцевою метою є:

- збагачення особистості моральними, етичними цінностями;
- поповнення та закріплення знань, розширення кругозору екскурсанта;
- моральне і духовне зміцнення, разом із оздоровленням і розвитком адаптивних можливостей організму.

Ідеал (із грецької мови – первообраз) – це образ бажаного (суспільством, вихователем, вихованцем, якщо він став вже суб'єктом процесу) майбутнього як такого, що немає недоліків, тобто досконале. Даному поняттю близьке поняття "ідеал" – уявлення про ідеальне – досконале, бажане, гармонійне. Система ідей, що дозволяють жити, функціонувати і розвиватися людині та соціальним системам – це ідеологія.

Всі визначені категорії складають основу будь-якої виховної системи. Ці категорії відстежуються в екскурсійному вихованні, бо проглядаються в устремлінні до ідеалу, а саме сходження від реальності до ідеалу співвідносяться із гуманістичними системами виховання.

В ідеалі відображаються потреби. Усвідомлення потреби веде до виникнення бажання, прагнення діяти із метою її задоволення. Саме вона виступає висхідним моментом активності екскурсанта. Хоча без потреб формування ідеалів неможливе, самі вони безпосередньо не формують ідеали. Потреби лише зумовлюють виникнення ідеалів через інтерес. Дуже важливо, щоб екскурсант адекватно, правильно усвідомлював свої інтереси і бажання. Інакше екскурсійна діяльність може бути спрямована у напрямку, протилежному власним потребам і інтересам. Крім інтересів, в ідеалі відображається також навколишнє соціальне середовище, в якому живе особистість. Насправді ідеали детерміновані умовами людського буття.

Ідеал в екскурсійній діяльності – один із центральних, принципово важливих компонентів світогляду екскурсанта. В ідеалі світогляд концентрується, постає стрижнем, навколо якого об'єднуються в єдине ціле всі інші компоненти самосвідомості екскурсанта. Ідеали визначають спрямованість духовної орієнтації особистості, формують пріоритети екскурсій-

ної діяльності.

Зміст ідеальних уявлень розкривається у чотириохмірній системі координат в єдності основних смислових вимірів: онтологічного, гносеологічного, аксіологічного, праксеологічного.

За своїм значенням для суспільного розвитку ідеали в екскурсійній діяльності можуть бути:

- позитивними (колективізм, взаємодопомога, людяність, толерантність);
- негативними (індивідуалізм, егоїзм, холодний розрахунок, прагнення досягти власних корисливих цілей будь-якими засобами).

У Кодексі туриста, Хартії туризму, Глобальному етичному кодексі туризму визначаються позитивні ідеали туриста. Особливо підкреслюється, що турист має здійснювати свою діяльність у гармонії із специфічними особливостями та традиціями регіонів і країн, які він відвідує, дотримуючись при цьому законів, звичаїв та традицій цих країн.

Закономірності виховних аспектів в організації екскурсійних послуг визначаються як відношення і залежності, що об'єктивно існують між різними виховними явищами і систематично повторюються, мають стійкі, необхідні і суттєві особливості. Щодо закономірностей виховання екскурсанта, то це надто складна справа, однак можлива й вкрай необхідна, адже від акцентів, притаманних різним елементам чи їх поєднанні залежить загалом ефективність цього процесу. Тільки пізнавши закономірності виховання під час екскурсійної діяльності, спираючись на їх вимоги, можна успішно розв'язати різноманітні завдання.

Виховні моменти в організації екскурсійних послуг як суспільний процес містять ті ж закони й закономірності, що виявляються у суспільному процесі різного рівня. Найвищий рівень складають загальні закони розвитку природи, суспільства і мислення: закон переходу кількості у якість, закон заперечення заперечень, закон єдності та боротьби протилежностей.

У зв'язку із актуальністю проблеми і відсутністю на сьогодні комплексних досліджень виникає необхідність уточнити зміст понять "закон", "закономірність" у туристичному вихованні. У цьому допоможе визначення ролі наступних законів при їх застосуванні в екскурсійній діяльності:

- *закон соціальної обумовленості цілей, змісту, принципів і методів виховання під час екскурсій, який виявляє об'єктивний процес*

визначального впливу суспільних відносин на формування основних компонентів процесу виховання екскурсанта. Знання сфери вияву цього закону допомагає повно й оптимально перекласти соціальне замовлення на рівень педагогічних категорій;

- *закон виховуючого та розвиваючого навчання* розкриває співвідношення між опануванням знаннями про новий культурний екскурсійний об'єкт, здобутими при цьому вміннями, удосконаленими навичками та розвитком особистості екскурсанта, тобто передбачає міцний виховний вплив під час екскурсії;

- *закон цілісності та єдності процесу виховання*, який виявляє співвідношення частини та цілого у виховному процесі, необхідність гармонійної єдності всіх компонентів;

- *закон єдності і взаємозв'язку теорії та практики виховання*, який розкриває співвідношення між змістом і методами виховання та екскурсійною діяльністю.

Отже, закони, які застосовуються під час виховних моментів в організації екскурсійних послуг – це об'єктивні, внутрішні, суттєві та відносно стійкі зв'язки, які виявляються на екскурсії під час організації та проведення виховного процесу.

Конкретні прояви цих законів у процесі екскурсійного виховання визначаються як закономірності виховання, що мають об'єктивні, суттєві, стійкі та повторювальні зв'язки між складовими компонентами виховного процесу і сприяють ефективному здійсненню його функцій.

Визначимо такі закономірності виховання під час організації екскурсійних послуг:

- *визначальна роль спілкування у вихованні екскурсанта*. Наявні у психолого-педагогічних дослідженнях дані показують, що особливості розвитку особистості залежать від умов, засобів, способів, форм спілкування. Основна функція спілкування в екскурсійному вихованні полягає в обміні результатами пізнавальної діяльності між індивідуумами, а саме – між екскурсоводом та екскурсантом. Спілкування має детермінований вплив на перцептивні (перцепція – чуттєве сприйняття зовнішніх предметів), мнемічні (мнемоніка – мистецтво запам'ятовувати), розумові, атенційні характеристики особистості. Окрім того, спілкування взаємопов'язане із емоціями, що відіграють роль регуляторів людського спілкування. Позитивні емоції підвищують здатність до запам'ятовування і відтворення. Емоційно насичені, багаті на аксіологічні образи екскурсійні

маршрути формують особистість, розвивають її психічні процеси та поведінку;

- *цілісність процесу виховання під час екскурсій і взаємозалежність його компонентів*. Екскурсійне виховання керується виховною метою як предметною реалізацією ідеалу, законами виховання;

- *залежність результатів виховання не тільки від виховної діяльності, але і від реальних умов*. Полікультурне середовище, в якому перебуває екскурсант, оптимізує не лише психічні процеси, а й процеси розвитку особистості та соціальні відносини.

Серед основних умов, які визначають ефективність виховання під час організації екскурсійних послуг, особливе місце посідають методи виховання. Це пов'язано із тим, що, по-перше, вони обумовлюють особливості стосунків між суб'єктами екскурсійної діяльності, що складає серцевину всього виховного процесу під час екскурсії; по-друге, є новими досягненнями організації екскурсійних послуг та їх реалізації; по-третє, без сучасних ефективних методів виховання найкращі цілі, ідеали екскурсійного виховання залишаться лише у намірах організаторів.

Поняття "метод виховання" – досить складне, що обумовлено багатогранністю того процесу, який має відображати ця категорія.

Поняття "метод" запозичений із західноєвропейських мов: німецьке слово *methode*, французьке – *methode*. Грецьке слово "*methodos*" означає: дослідження, спосіб, шлях наближення до істини; спосіб пізнання явищ природи та суспільного життя; підхід до вивчення життя і його відображення; прийом або система прийомів, що застосовується у певній галузі діяльності [5, С. 343]. У педагогічній практиці метод виступає як "спосіб організації практичного й теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями об'єкта, що досліджується" [7, С. 65]. Отже, можна сказати, що методи виховання – це система специфічних прийомів і способів виховної роботи для досягнення поставлених виховних цілей.

Категорія "методи виховання під час екскурсійної діяльності" може означати способи і прийоми спільної взаємопов'язаної діяльності між суб'єктами екскурсійної діяльності, що спрямована на оволодіння культурними інтенціями, нормами і правилами гідної поведінки, різнобічний розвиток особистості, формування загальнолюдських, національних рис, що визначено цілями організації екскурсійних послуг.

Приєм виховання — це частина методу виховання, необхідна для ефективнішого застосування методу в умовах конкретного застосування методичних прийомів показу і розповіді екскурсоводом під час проведення екскурсії. Будь-який метод виховання складається із певної сукупності однорідних прийомів і способів виховного впливу.

Способи виховання — це конкретні форми організації життєдіяльності особистості під час екскурсійної діяльності, які мають виховне забарвлення і несуть виховне навантаження.

Засоби виховання — це все те, за допомогою чого впливають на учасників екскурсійної діяльності. Засобами виховання є конкретні предмети матеріальної та духовної культури, які використовуються для організації екскурсійних послуг.

Найактуальнішою проблемою теорії екскурсійного виховання, як і загальної теорії виховання, є проблема класифікації методів виховання. Класифікація — це групування методів виховання за певними ознаками, встановлення зв'язків між групами.

Під час екскурсійної діяльності можна застосовувати такі групи методів:

- методи різнобічного впливу на свідомість, почуття і волю екскурсантів із метою формування їхніх поглядів і переконань (розповідь, характеристика, опис, бесіда, лекція, диспут, позитивний приклад, обговорення);
- методи організації діяльності й формування досвіду суспільної поведінки (вимога, громадська думка, вправа, привчання, створення виховних ситуацій, правила поведінки у різних місцях);
- методи регулювання, корекції, стимулювання позитивної поведінки й діяльності екскурсантів (змагання, покарання, заохочення).

Для того, щоб досконало визначити всі методи виховання, які можна застосовувати під час екскурсійної діяльності, необхідно:

- по-перше, вибрати методи, які оптимально сприяють реалізації основних цілей цього процесу;
- по-друге, обґрунтувати ефективність забезпечення виховних заходів у процесі екскурсійної діяльності;
- по-третє, забезпечити оптимальну методику виховної роботи із різними категоріями екскурсантів.

Висновки. Виходячи із вищезазначеного, можна класифікувати методи екскурсійного виховання на такі групи:

- методи безпосереднього виховного впливу (розповідь, спілкування, бесіда, лекція, позитивний приклад, обговорення);
- методи опосередкованого виховного впливу (вимога, громадська думка, створення виховних ситуацій, правила поведінки у різних місцях);
- методи самовиховання — ця група залежить від індивідуальних особливостей як екскурсовода, так і екскурсанта.

Безумовно, що ця класифікація методів екскурсійного виховання недосконала. Однак вона враховує: сучасні концепції, тенденції та їх вплив на виховні аспекти в організації екскурсійних послуг, зміст та особливості предмета та продукту праці в екскурсійній діяльності.

Вибір фахівцями екскурсійної справи відповідних методів виховання залежить від урахування цілей, змісту і особливостей виховних впливів на екскурсантів під час екскурсійної діяльності, майстерності екскурсоводів, вмілого оптимального поєднання конкретних обставин і умов протікання виховного процесу.

Література:

1. Горський В.С. Подорож як феномен культури / В.С.Горський // Всеукраїнський круглий стіл "Філософія туризму". — К., 2002.
2. Горський В.С. Соціологія туризму / В.С.Горський // Соціологія: навчальний посібник. — К., 2003.
3. Зязюн І.А. Філософія туризмології. / І.А.Зязюн // Туризм на порозі XXI століття: освіта, культура, екологія. — К., 1999.
4. Лукашевич М.П. Соціологія туризму: Курс лекцій / М.П.Лукашевич, Ф.Ф.Шандор / Пердм. В.К.Федорченка. — Ужгород: Мистецька лінія, 2008. — 340 с.
5. Новий український тлумачний словник. Близько 20000 слів і словосполучень [Текст] / укл. Н.Д. Кусайкіна, Ю.С. Цибульник; за аг. Ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубічинського. — Харків: Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2008. — 608 с.
6. Пазенок В.С. Філософія туризму: Навчальний посібник / В.С.Пазенок, В.К.Федорченко. — К.: Кондор, 2004. — 268 с.
7. Педагогіка туризму. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Федорченка В.К., проф. Форменко Н.А., доц. Скрипник М.І., доц. Цехмістрової Г.С. — К.: Видавничий Дім "Слово", 2004. — 296 с.

References:

1. Gors'kyj V.S. Podorozh yak fenomen kul'tury / V.S.Gors'kyj // Vseukrayins'kyj kruglyj stil "Filosofiya tury'zmu". — K., 2002.
2. Gors'kyj V.S. Sociologiya tury'zmu / V.S.Gors'kyj // Sociologiya: navchal'nyj posibny'k. — K., 2003.
3. Zyazyun I.A. Filosofiya tury'zmologiyi. / I.A.Zyazyun // Tury'zm na porozhi XXI stolittya: osvita, kul'tura, ekologiya. — K., 1999.
4. Lukashevych M.P. Sociologiya tury'zmu: Kurs lekciy / M.P.Lukashevych, F.F.Shandor / Perdm. V.K.Fedorchenka. — Uzhgorod: My'stecz'ka liniya, 2008. — 340 s.
5. Novy'j ukrayins'kyj tлумачnyj slovny'k. Blyz'ko 20000 sliv i slovopoluchen' [Tekst] / ukl. N.D. Kusajkina, Yu.S. Cy'bul'ny'k; za ag. Red.. d-ra filol. nauk, prof. V.V. Dubichy'ns'kogo. — Harkiv: Kny'zhkovy'j Klub "Klub Simejnogo Dozvillya", 2008. — 608 s.
6. Pazenok V.S. Filosofiya tury'zmu: Navchal'ny'j posibny'k / V.S.Pazyenyuk, V.K.Fedorchenko. — K.: Kondor, 2004. — 268 s.

Резюме:

Любовь Альтгайм. ВОСПИТАТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ В ОРГАНИЗАЦИИ ЭКСКУРСИОННЫХ УСЛУГ, ЕГО ЦЕЛЬ И ЗАДАНИЕ, ЗАКОНОМЕРНОСТИ И МЕТОДЫ РЕАЛИЗАЦИИ.

В статье раскрыты особенности воспитательных аспектов в организации экскурсионных услуг современной туристической индустрии. Подан анализ и характеристика использования главных воспитательных систем в экскурсионной деятельности и ключевых понятий, а именно: цель воспитания, воспитательные системы, принципы воспитания, идеалы, законы и закономерности воспитательного процесса, во время организации экскурсионных услуг, и методов реализации этой деятельности. Раскрыт воспитательный аспект в организации экскурсионных услуг, который можно реализовать только при правдивой оценке реальности, соответствующего уровня образования и воспитанности, как экскурсовода, так и экскурсантов, условий, в которых формировалось общественное сознание каждого конкретного человека. Проанализировано исследование научными работниками воспитательных систем, законов воспитания, поскольку каждый из них имеет и объяснительную, и прогностическую функции, а также общих принципов воспитания в этом направлении. Сделан акцент на важности в этом процессе достижения цели воспитания, ее объективности, которая определяет способ и особенности деятельности экскурсовода и экскурсантов. Отмечено важность использования экскурсоводами методов воспитания, поскольку они обуславливают особенности отношений между субъектами экскурсионной деятельности, которая составляет сердцевину всего воспитательного процесса в туризме, а также является новыми достижениями экскурсионной науки и практики и, понятно, что без современных эффективных методов воспитания наилучшие цели, идеалы туристического воспитания останутся лишь в намерениях организаторов. Подана классификация методов воспитания, которые используются в организации экскурсионных услуг за определенными признаками и установления связь между этими группами методов. Внимание обращено на важности выбора специалистами сферы экскурсионной деятельности и туризма соответствующих методов воспитания.

Ключевые слова: организация экскурсионных услуг, экскурсионная деятельность, экскурсовод, экскурсанты, туристическая индустрия, цель воспитания, воспитательные системы, идеалы, законы и закономерности воспитательного процесса, методы воспитания

Summary:

Lubov Althaim. EDUCATE ASPECT IN ORGANIZATION OF EXCURSION SERVICES, HIS PURPOSE AND TASK, CONFORMITIES TO LAW AND METHODS OF REALIZATION.

In the article the features of educate aspects are exposed in organization of excursion services of modern tourist industry. An analysis and description of the use of main educate systems in excursion activity and key concepts is given, namely: purpose of education, educate systems, principles of education, ideals, laws and conformities to law of an educate process, during organization of excursion services, and methods of realization of this activity. An educate aspect is exposed in organization of excursion services, which can be realized only at the truthful estimation of reality, proper level of education and breeding, both tour guide and sightseers, terms public consciousness of concrete everybody was formed in which. Research of educate systems is analyses research workers, laws of education, as each of them has explanatory, and prognostic functions, and also general principles of education in this direction. An accent is done on importance in this process of gaining end education, its objectivity which determines a method and features of activity of tour guide and sightseers. Importance of the use of methods of education tour guides is marked, as they stipulate the features of relations between the subjects of excursion activity which makes the core of all educate process in tourism, and also is new achievements of excursion science and practice and, clearly, that without the modern effective methods of education the best aims, the ideals of tourist education will remain only in intentions of organizers. Classification of methods is given educations which are used in organization of excursion services after certain signs and establishment connection between these groups of methods. Paid attention on importance of choice of sphere of excursion activity and tourism of the proper methods of education specialists.

Key words: organization of excursion services, excursion activity, tour guide, sightseers, tourist industry, purpose of education, educate systems, ideals, laws and conformities to law of an educate process, methods of education

Рецензент: проф. Заставецька О.В.

Надійшла 30.03.2014р.

УДК 330.15:477.84

Світлана НОВИЦЬКА

МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В МЕЖАХ ПЕРСПЕКТИВНОГО РЛП "МАЛОПОЛІСЬКИЙ"

У роботі розглянуто питання можливостей розвитку екологічного туризму в межах перспективного регіонального ландшафтного парку "Малополіський". Обґрунтовано актуальність розвитку екологічного туризму в межах перспективного РЛП "Малополіський" з метою більш раціонального використання природних